

JORDI SOLÉ TURA

ACTE DE DOCTORAT D'HONORIS CAUSA

UNIVERSITAT DE LLEIDA

18 març 2004

Primer text

ESTADU

ACTE DOCTOR HONORIS CAUSA PER LA UNIVERSITAT DE LLEIDA

JORDI SOLÉ TURA

MAGNIFIC RECTOR DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA, PROFESSORS I PROFESSORES, AMICS I AMIGUES ESTUDIANTS, AMICS I AMIGUES EX-ESTUDIANTS DE L'ESTUDI GENERAL, SENYORES I SENYORS

QUAN DES DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA VAN COMUNICAR-ME L'ACORD DE LA JUNTA DE GOVERN DE DESIGNAR-ME DOCTOR HONORIS CAUSA PER AQUESTA UNIVERSITAT VAIG SENTIR QUE AQUESTA TAMBÉ ERA LA MEVA UNIVERSITAT ENCARA QUE NOMÉS HI VAIG PARTICIPAR EN ELS PROLEGÒMENS QUAN L'ESTUDI GENERAL ERA UNA EXTENSIÓ DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA.

HAN PASSAT MOLTS I MOLTS ANYS I EL MEU L·LIGAM A LA CIUTAT DE LLEIDA S'HA ANAT FENT MÉS I MÉS FORT TANT EN L'ASPECTE PERSONAL I FAMILIAR COM A TRAVÉS DE LA PARTICIPACIÓ EN ELS ÀMBITS MÉS CIUTADANS I COL·LECTIUS COM LA CAVALCADA DELS REIS O LA CARAGOLADA, ENTRE D'ALTRES ACTIVITATS LÚDIQUES.

EM FA IL·LUSIÓ I M'HONORA AQUEST DOCTORAT. VULL EXPRESSAR PER TANT EL MEU AGRAÏMENT ALS RESPONSABLES DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA I AL CONJUNT DE LA COMUNITAT UNIVERSITÀRIA LLEIDATANA. GRÀCIES A TOTHOM

D'ALTRA BANDA, I EN SEGON LLOC, VULL EXPRESSAR LA MEVA SATISFACCIÓ PER PODER COMPARTIR AQUEST ACTE SOLEMNE I ENTRANYABLE ALHORA AMB UNA PERSONA TAN SIGNIFICATIVA I TANT AUTÈNTICAMENT LLEIDATANA COM ÉS EN JOSEP VALLVERDÚ. TAMBÉ AMB AQUESTA INICIATIVA LA UNIVERSITAT DE LLEIDA ES FA MEREIXEDORA D'UN ALTRE AGRAÏMENT HAVER REPRESENTAT EN AQUEST ACTE EL QUE ÉS FONAMENTAL EN LA VIDA UNIVERSITÀRIA: INTERDISCIPLINARIETAT, PLURALISME INTEL·LECTUAL I RECONeixEMENT I ACCEPTACIÓ DELS DIVERSOS TARANNÀS

ABANS D'ENTRAR EN EL CONTINGUT DEL DISCURS (QUE ELS HI ASSEGURO QUE NO SERÀ MASSA PESAT) VULL COMPARTIR AMB TOTS VOSTÈS ALGUNS SENTIMENTS MÉS PERSONALS I INTIMS.

JO SEMPRE M'HE SENTIT, I AIXÍ HO HE DIT EN ALGUNES OCASIONS, UN PROFESSOR O UN PEDAGOG AL CONSIDERAR QUE LA INFORMACIÓ I LA TRANSMISSIÓ D' UNS CONEIXEMENTS PROPIS DE LA MATÈRIA NO ES FA DES DE LA DISTÀNCIA O LA FREDOR ACADÈMICA, SINO DES DE LA MIRADA A LA REALITAT SOCIAL I POLÍTICA I DES DE L'APASIONAMENT I EL COMPROMÍS PERSONAL I COL·LECTIU.

ES PER AIXÒ QUE AVUI NO PODRIA FER LA MEVA PETITA L·LIÇÓ SENSE FER UN RECORDATORI A DOS FETS RECENTS QUE EM PORTEN SENTIMENTS CONTRADICTORIS PERÒ QUE AMBDÓS ESTAN

PRESENTS. TOTS SABEM A QUE EM REFEREIXO: A LA GRAN TRAGEDIA DE FA UNA SETMANA A MADRID QUE ENS HA DEIXAT COMMOCIONATS I QUE ENS HA AFECTAT AL FONS DEL COR I, D'ALTRA BANDA, NO PUC DEIXAR DE SENTIR UNA GRAN SATISFACCIÓ PER LA NOVA ETAPA POLÍTICA QUE S'ESTÀ OBRINT TANT A ESPANYA COM A CATALUNYA.

LA MEVA PRIMERA INTENCIÓ ERA COMPARTIR AMB TOTS VOSTÈS ALGUNES CONSIDERACIONS SOBRE EL QUE HA ESTAT LA MEVA REFLEXIÓ AL LLARG DE LA MEVA VIDA ACADÈMICA I QUE HA CONDICIONAT, TAMBÉ, LA MEVA ACCIÓ I EL MEU COMPROMÍS POLÍTIC I SOCIAL. TANMATEIX EL TRÀGIC SUCCÈS DE LA SETMANA PASSADA M'OBLIGUEN A AMPLIAR EL TEMA INCORPORANT-HI ALGUNS APUNTS RELACIONATS A L'ÀMBIT MÉS INTERNACIONAL.

COMENÇARÉ PER AQUEST SEGON ASPECTE I DES DEL MÉS PROPER AL MÉS LLUNYÀ.

LA HISTÒRIA D'EUROPA ÉS LA HISTÒRIA D'UNA LLARGA I DURA BATALLA PER ESTABLIR UN ESPAI DE CONVIVÈNCIA I DE COOPERACIÓ.

AL LLARG DE LA HISTÒRIA, EL TERRITORI EUROPEU HA ESTAT EL PRINCIPAL ESPAI DE LLUITES PER LA HEGEMONIA QUE VA ARRIBAR AL NIVELL MÉS ALT AL S. XX. MAI HI HA HAGUT TANTA VIOLÈNCIA POLÍTICA, ECONÒMICA I RACIAL COM EN LA GUERRA DE 1914-1918 I EN LA DE 1939-45. MAI HA ESTAT TAN RAPIDA LA DECADÈNCIA DE L'ESPAI EUROPEU CONVERTIT EN UNA ZONA DE TERRIBLES LLUITES: NAZISME HITLERIÀ, FASCISME MUSSOLINI, LA RUSIA ESTALINISTA, L'ESPANYA FRANQUISTA.....MAI VA SER TAN TRIST L'ESPAI EUROPEU AMB LA SEVA POSTERIOR DIVISIÓ EN DUES ZONES ANTAGÒNIQUES DESPRÈS DE LA DARRERA GUERRA GENERAL I LA SEVA SUMISSIÓ DURANT QUASI CINQUANTA ANYS A DOS GRANS POTÈNCIES NO EUROPEES: LA URSS I ELS ESTATS UNITS D'AMÈRICA.

I QUAN TOT SEMBLAVA ENTENDRE QUE DESPRÈS DE LA CAIGUDA DE LA UNIÓ SOVIÈTICA S'OBRIRIA UN ESPAI MÉS OBERT I MÉS INTEGRADOR ENTRE LES DUES EUROPEES SEPARADES, ES VAN PRODUIR LES TREMENDES MORTS DE L'ANTIGA YUGOSLAVIA I DE LA VIOLENTA APARICIÓ DEL TERRORISME INTERNACIONAL QUE AFECTA DIRECTAMENT MOLTES ZONES DEL MÓN.

EN AQUEST LLARG PROCÉS LA CONSTRUCCIÓ D'UN 'ESPAI EUROPEU OBERT ESTÀ AVUI A MEITAT DE CAMI I OSCIL·LANT. EN PART ESTÀ SOTA LA TUTELA D'UNS ESTATS UNITS QUE ~~PER E~~ ESTÀ DISFRUTANT A SOLES DE LIDERATGE MUNDIAL, I D'ALTRA BANDA, UNA PART IMPORTANT D'EUROPA FA ESFORÇOS PER TENIR UNA VEU PRÒPIA.

PERÒ MÉS ENLLÀ DE LA CONSTRUCCIÓ D'UN ESPAI EUROPEU FORT I CONFORTABLE HI HA ASPECTES QUE AFECTEN AL CONJUNT DE LA HUMANITAT QUE HAN D'OCUPAR EL CENTRE DE LA PREOCUPACIÓ I DE L'ACCIÓ DE TOTS ELS GOVERNANTS.

4

ENTRE ALGUNS ASPECTES A DESTACAR HI HA EL COM ACONSEGUIR UN REPARTIMENT MÉS JUST DE LA RIQUESA ,I COM EVITAR EL DISTANCIAMENT ENTRE EL PODER POLÍTIC I LA SOCIETAT QUE EN LA MESURA QUE AUGMENTA ES VA OCUPANT PER INTERESSOS MÉS OCULTS I ALLUNYATS DE L'INTERÈS PÚBLIC, AL MARGE DE LES REGLES HISTÒRIQUES DE LA DEMOCRÀCIA CONTEMPORÀNIA.

X

AVUI MÉS QUE MAI SÓN IMPRESCINDIBLES ELS GRANS ACORDS ENTRE PAÏSOS I ELS POBLES PER TAL DE CONSTRUIR UN NOU MARC DEMOCRÀTIC MUNDIAL AMB INSTITUCIONS FORTES I TRANSPARENTS AMB L'ACATAMENT DE LES REGLES DEL JOC DEMOCRÀTIC ON L'UNILATERALISME SIGUI SUBSTITUIT PER LA PRESSA DE LES DECISIONS CONJUNTES I ES TROBI VIES DE CONSENS I DE COMUNICACIÓ ENTRE EL PODER POLÍTIC I LA SOCIETAT INCLOSOS ELS SECTORS I ELS COL·LECTIUS QUE PLANTEGEN ALTERNATIVES AL MODEL DE FUNCIONAMENT ACTUAL.

AQUESTA REFLEXIÓ NO NOMÉS LA FAIG DES DEL PRINCIPIS MORALS I HUMANITARIS SINO TAMBÉ DES DE L'ÒPTICA DEL DRET I DE LA JUSTICIA.

VOLDRIA, PERÒ, ENTRAR EN LA QÜESTIÓ QUE TENIA PREVISTA TRACTAR INICIALMENT I QUE INTENTARÉ RESUMIR.

LA MEVA ENTRADA AL MÓN JURIDIC I AL DRET ES FA ,PRACTICAMENT, EN PARAL·LEL AL MEU COMPROMÍS POLÍTIC. SÓN ~~DOS~~ DUES CARES DE LA MATEIXA MONEDA QUE ÉS DIFÍCIL DESTRIAR I QUE M'HAN ACOMPANYAT AL LLARG DE LA MEVA VIDA PROFESSIONAL I POLÍTICA.

→ DUES

EL COMPROMÍS POLITIC PER UNA SOCIETAT MÉS JUSTA TROBA IMMEDIATAMENT UNA DOBLE ACCIÓ : LA LLUITA PER LES LLIBERTATS I PER LA DEMOCRÀCIA I L'ENCAIX ENTRE ESPANYA I CATALUNYA O DIT D'UNA ALTRA MANERA ENTRE EL TERRITORI GRAN I LES PERIFERIES. AQUESTS GRANS TEMES SÓN ELS QUE HAN ESTAT EL CENTRE DE LA MEVA REFLEXIÓ AL LLARG DEL TEMPS .

L'ASPECTE ESSENCIAL DE LA NOSTRA HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DES DE LES CORTS DE CADIZ A LA MORT DE FRANCO HA ESTAT LA IMPOSSIBILITAT DE CREAR UN SISTEMA DEMOCRÀTIC ESTABLE.

AL LLARG DE LA NOSTRA HISTÒRIA LES CONSTITUCIONS QUE REALMENT HAN DURAT -DEIXANT A PART L'ACTUAL, AFORTUNADAMENT- VAR SER LES QUE VAN ESTRUCTURAR EL SISTEMA DE PODER QUE EL FRANQUISME VA PORTAR A LES SEVES ULTIMES CONSEQÜÈNCIES. LA CONSOLIDACIÓ D'AQUEST SISTEMA VA SER TAN POTENT QUE LA TRANSICIÓ ES VA INICIAR DESPRÈS DE LA MORT DE FRANCO I NO ABANS.

UNA DE LES CONSEQÜÈNCIES DE LA FORMA EN QUE EL RÈGIM ANTERIOR VA ACABAR I DE LA MANERA EN QUE LA TRANSICIÓ VA COMENÇAR ÉS QUE LA CONSTRUCCIÓ DEL SISTEMA DEMOCRÀTIC ES

GIREBÉ

VA REALITZAR AMB L'ESTAT ANTERIOR ~~CASI~~ INTACTE. EL MARGE DE MANIOBRA ERA REDUÏDA I DEFINIR LES LÍNIES DIVISÒRIES ENTRE ELS GRUPS I LES FORCES POLÍTiques TENIA GRANS DIFICULTATS

HE EXPLICAT EN DIVERSES OCASIONS ELS GRANS REPTES EN QUE ENS VAM AFRONTAR NO NOMÉS EN LA REDACCIÓ DEL TEXT CONSTITUCIONAL SINO ELS QUE ES VAN ANAR GUANYANT DIA A DIA DURANT TOTA LA PRIMERA ETAPA DE LA TRANSICIÓ. EN GENERAL LA CONSTITUCIÓ FA UNS PLANTEJAMENTS I APOSTA PER UNA FILOSOFIA QUE TRENCA ELS CONDICIONANTS DEL MOMENT I QUE ENS HA PERMÉS RESPONDRE A NOVES EXIGÈNCIES. TANMATEIX HI HA ALGUNS TEMES QUE DE FORMA MÉS O MENYS CÍCLICA ES FAN PRESENTS I QUE CALDRÀ RESOLDRE. VULL SENYALAR, ENTRE D'ALTRES, LA REFERÈNCIA EXPLÍCITA QUE FA LA CONSTITUCIÓ A L'ESGLÉSIA CATÒLICA I LA FORMA EN QUE S'ABORDA LES IDENTITATS DIVERSES DINS DE L'ESTAT.

SOBRE AQUESTA QÜESTIÓ M'AGRADARIA INSISTIR-HI. HISTORICAMENT PARLANT LA BASE SOCIAL DE L'ESTAT ESPANYOL NO HA ESTAT UNA NACIÓ SINO UN CONJUNT DE COL·LECTIVITATS, MÉS O MENYS DIFERENCIADES, QUE NO ES VAN UNIFICAR A PARTIR DELS SEUS PROCESSOS SOCIALS SINO QUE ES VAN MANTENIR SOTA LES ESTRUCTURES DE L'ESTAT PER LA PRESSIÓ DE SISTEMES CADA VEGADA MÉS AUTORITARIS, FINS ARRIBAR AL FRANQUISME.

L'ESTAT CENTRALISTA ESPANYOL NO VA TENIR MAI CAPACITAT MODERNIZADORA I VA SER IMPERMEABLE A LES REFORMES LIBERALS I DEMOCRÀTIQUES I D'AQUÍ LA IMPORTÀNCIA HISTÒRICA DEL REPUBLICANISME, DE L'ANTICLERICALISME, DE L'ANTIMILITARISME, I DE L'ANARQUISME COM A ELEMENTS DE LA CULTURA POLÍTICA DE LES CLASSES TREBALLADORES.

DINS D'AQUEST CONTEXT UN DELS GRANS EQUIVOCES ES QUE AQUEST ESTAT AUTORITARI I CENTRALISTA ES CONSTRUEIX CONTRA UN ALTRE MODEL ALTERNATIU QUE ERA EL CARLISME. AIXÒ VA CONDICIONAR LA POSICIÓ DEL LIBERALISME PROGRESSISTA PER TROBAR UN MODEL PROPI ENTRE AQUESTES DUES ALTERNATIVES. D'ALTRA BANDA EL FRANQUISME VA TRENCAR ELS INTENTS DE LA SEGONA REPÚBLICA EN BUSCAR UN ENCAIX ENTRE CENTRE I PERIFÈRIA I QUAN ARRIBA LA TRANSICIÓ AQUEST ÉS UN TEMA PENDENT QUE CAL DONAR-LI RESPOSTA.

LA CONSTITUCIÓ RECONeix L'EXISTÈNCIA DE REGIONS I NACIONALITATS QUE SENSE CONCRETAR EL CONTINGUT ESTABLEIX DIFERENCIACIONS. TAMBÉ INCORPORA UN INSTRUMENT COM EL SENAT QUE AL FINAL QUEDA ~~DESCARINAT~~ SENSE VIABILITAT, NI ESPAI REAL, PERÒ QUE INICIALMENT ÉS RECONEGUT COM UN ESPAI REPRESENTATIU DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES.

L'APOSTA DE LA CONSTRUCCIÓ DE L'ESTAT DE LES AUTONOMIES GENERAVA ALGUNS INTERROGANTS. EL PRIMER ERA QUE TOTES LES PARTS INTENTESIN BUSCAR EL PROPI ESPAI A TRAVÉS DE LA

CONFRONTACIONS

CONFRONTACIÓ ENTRE ELS VELLs I ELS NOUS NACIONALISMES .AVUI
PODEM CONSIDERAR QUE LA CREACIÓ D'ESPAIS PROPIS S'HA FET
SENSE GENERAR CONFRONTACIONS IRREVERSIBLES ENCARA QUE HI
~~HAGUT~~ GREUGES COMPARATIVES ~~COMPARATIVS~~

FINS I TOT
HI HAGUT

LA SEGONA QÜESTIÓ ES PLANTEJAVA EN TERMES DE SOLIDARITAT I
DE REDISTRIBUCIÓ DE RECURSOS, QUE SENSE ESTAR PLENAMENT
SATISFETS, AVUI ~~HI HA~~ UNA MILLOR COHESIÓ ~~DINS~~ ENTRE ELS
TERRITORIS. I EL TERCER ASPECTE ERA EL COM ESTABLIR
MECANISMES DE GOVERN PEL CONJUNT DE L'ESTAT
AUTONÒMIC. TENIM LA FORMA DE COM S'HA ANAT RESOLENT AL
LLARG D'AQUEST ANYS, AMB LLUMS I OMBRES, PERÒ CAL IMPULSAR MÉS
PER FER D'AQUEST ESPAI UN ELEMENT DECISIU.

LA NOVA ETAPA QUE S'OBRE HA DE SER CAPAÇ D'EXPLORAR NOVES
FÒRMULES I CONSOLIDAR AQUELLES QUE S'HAN COMPROVAT
ADEQUADES. AIXÓ SIGNIFICA QUE EL COMÚ I EL SINGULAR, ~~DO~~ EL
GENERAL O ELS FETS DIFERENCIALS NO TENEN PERQUÈ SER
CONTRADICTORIS NI MUTUAMENT EXCLOENTS. TANMATEIX AQUESTA
FILOSOFIA NOMÉS POT TENIR CONSISTÈNCIA SI AL MATEIX TEMPS ES
GENEREN NOVES INSTITUCIONS I NOUS ORGANISMES QUE PERMETIN
AVANÇAR EN ALLÒ QUE ÉS COMÚ I QUE DISPOSIN DE MECANISMES
PER RESOLDRE ELS CONFLICTES I LES DIFERÈNCIES.

DEIXEU-ME ACABAR AMB UN DESIG : QUE ~~ABANS~~ ^{SI} D'UN ANY ^{PODEM} ~~POGUEM~~
CELEBRAR LA REFORMA DEL SENAT ~~UN~~ ^{US} CONVIDO A BARRA LLIURE.

US CONVIDO A TOTS

MOLTES GRÀCIES.

7

FEDERALES PRECISAMENTE PORQUE ENTENDEMOS QUE LAS DIVERSAS CONDICIONES DE VIDA DE CADA PROVINCIA EXIGEN NO LA UNIFORMIDAD SINO LA VARIEDAD DE SUS INSTITUCIONES(...) LA DIVERSIDAD DE CONDICIONES DE VIDA EXIGE EN LOS PUEBLOS DIVERSIDAD DE LEYES; POR NO PARTIR DE ESTE PRINCIPIO EL RÉGIMEN UNITARIO ES EN ESPAÑA COMO EN TODAS PARTES, PERTURBADOR Y TIRÁNICO" (Cap.XIV, Libro Tercero)

DINS D'AQUEST CONTEXT, UN DELS GRANS EQUIVOCS ES QUE AQUEST ESTAT AUTORITARI I CENTRALISTA ES VA CONSTRUIR CONTRA UN ALTRE MODEL ALTERNATIU QUE ERA EL CARLISME. AIXÒ VA CONDICIONAR LA POSICIÓ DEL LIBERALISME PROGRESSISTA PER TROBAR UN MODEL PROPI ENTRE AQUESTES DUES ALTERNATIVES. D'ALTRA BANDA EL FRANQUISME VA TRENCAR ELS INTENTS DE LA SEGONA REPÚBLICA EN BUSCAR UN ENCAIX ENTRE CENTRE I PERIFÈRIA I ,PER AIXÒ, QUAN VA ARRIBAR LA TRANSICIÓ AQUEST VA SER UN TEMA PENDENT QUE ENCARA CAL DONARI UNA RESPOSTA PLENAMENT SATISFACTÒRIA.

LA CONSTITUCIÓ RECONeix L'EXISTÈNCIA DE REGIONS I NACIONALITATS QUE SENSE CONCRETAR EL CONTINGUT ESTABLEIXEN DIFERÈNCIES. TAMBÉ INCORPORA UN INSTRUMENT COM EL S'ENAT QUE, COM DEIA, AL FINAL QUEDA I SENSE VIABILITAT NI ESPAI REAL , PERÒ QUE INICIALMENT ÉS RECONEGUT COM UN ESPAI REPRESENTATIU DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES.

L'APOSTA DE LA CONSTRUCCIÓ DE L'ESTAT DE LES AUTONOMIES GENERAVA ALGUNS INTERROGANTS . EL PRIMER ERA QUE TOTES LES PARTS INTENTESIN BUSCAR EL PROPI ESPAI A TRAVÉS DE LA COMFRONTACIÓ ENTRE ELS VELLs I ELS NOUS NACIONALISMES .AVUI PODEM CONSIDERAR QUE LA CREACIÓ D'ESPAIS PROPIS S'HA FET SENSE GENERAR COMFRONTACIONS IRREVERSIBLES, ENCARA QUE FINS I TOT HI HAGUT GREUGES COMPARATIUS QUE ENCARA SÓN VIUS.

LA SEGONA QÜESTIÓ ES PLANTEJAVA EN TERMES DE SOLIDARITAT I DE REDISTRIBUCIÓ DE RECURSOS QUE, SENSE ESTAR PLENAMENT SATISFETS ,HN POGUT CREAR UNA MILLOR COHESIÓ DINS DE CADA COMUNITAT I MILLOR EQUILIBRI ENTRE ELS TERRITORIS. I EL TERCER ASPECTE ERA COM ESTABLIR MECANISMES DE GOVERN PEL CONJUNT DE L'ESTAT AUTONÒMIC, UN PROBLEMA COMPLICAT QUE ,MALGRAT TOT, HA ANAT AVANÇANT AMB MOLTES TRAVES, AMB LLUMS I OMBRES, PERÒ TAMBÉ AMB MOLTES POSSIBILITATS D'ACCIÓ COMUNA PER TAL D'IMPULSAR AMB MÉS FORÇA I FER D'AQUEST ESPAI UN ELEMENT DECISIU.

LA NOVA ETAPA QUE S'OBRE HA DE SER CAPAÇ D'EXPLORAR NOVES FÒRMULES I CONSOLIDAR AQUELLES QUE S'HAN COMPROVAT ADEQUADES. AIXÓ SIGNIFICA QUE EL COMÚ I EL SINGULAR, EL GENERAL O ELS FETS DIFERENCIALS, NO TENEN PERQUÈ SER CONTRADICTORIS NI MUTUAMENT EXCLOENTS. TANMATEIX AQUESTA FILOSOFIA NOMÉS POT TENIR CONSISTÈNCIA SI AL MATEIX TEMPS ES

SISTEMA DE PODER QUE EL FRANQUISME VA PORTAR A LES SEVES ULTIMES CONSEQÜÈNCIES. LA CONSOLIDACIÓ D'AQUEST SISTEMA VA SER TAN POTENT QUE LA TRANSICIÓ ES VA INICIAR DESPRÈS DE LA MORT DE FRANCO I NO ABANS.

UNA DE LES CONSEQÜÈNCIES DE LA FORMA EN QUE EL RÈGIM ANTERIOR VA ACABAR I DE LA MANERA EN QUE LA TRANSICIÓ VA COMENÇAR ÉS QUE LA CONSTRUCCIÓ DEL SISTEMA DEMOCRÀTIC ES VA REALITZAR AMB L'ESTAT ANTERIOR GAIREBÉ INTACTE. EL MARGE DE MANIOBRA ERA REDUÏT I DEFINIR LES LÍNIES DIVISÒRIES ENTRE ELS GRUPS I LES FORCES POLÍTiques COMPORTAVA GRANS DIFICULTATS.

HE EXPLICAT EN DIVERSES OCASIONS ELS GRANS REPTES EN QUE ENS VAM AFRONTAR NO NOMÉS EN LA REDACCIÓ DEL TEXT CONSTITUCIONAL SINO ELS QUE ES VAN ANAR GUANYANT DIA A DIA DURANT TOTA LA PRIMÈRA ETAPA DE LA TRANSICIÓ.

EN GENERAL LA CONSTITUCIÓ FA UNS PLANTEJAMENTS I APOSTA PER UNA FILOSOFIA QUE TRENCA ELS CONDICIONANTS DEL MOMENT I QUE ENS HA PERMÉS RESPONDRE A NOVES EXIGÈNCIES. TANMATEIX HI HA ALGUNS TEMES QUE DE FORMA MÉS O MENYS CÍCLICA ES FAN PRESENTS I QUE CALDRÀ RESOLDRE .VULL SENYALAR, ENTRE D'ALTRES, LA REFERÈNCIA EXPLÍCITA QUE FA LA CONSTITUCIÓ A L'ESGLÉSIA CATÒLICA, LA FORMA EN QUE S'ABORDA LES IDENTITATS DIVERSES DINS DE L'ESTAT I L'ACCIÓ NECESSÀRIA I IMPRESCINDIBLE PER CANVIAR DE DALT A BAIX UN SENAT QUE VA SER MODIFICAT DE MALA MANERA EN ELS MOMENTS INICIALS I QUE ESPERA CONVERTIR-SE EN UN SISTEMA CLAR I OBERT AL NOSTRE PAIS.

M'AGRADARIA INSISTIR SOBRE AQUESTA QÜESTIÓ . HISTÒRICAMENT PARLANT, LA BASE SOCIAL DE L'ESTAT ESPANYOL NO HA ESTAT UNA NACIÓ SINO UN CONJUNT DE COL·LECTIVITATS, MÉS O MENYS DIFERENCIADES ,QUE NO ES VAN UNIFICAR A PARTIR DELS SEUS PROCESSOS SOCIALS SINO QUE ES VAN MANTENIR SOTA LES ESTRUCTURES DE L'ESTAT PER LA PRESSIÓ DE SISTEMES CADA VEGADA MÉS AUTORITARIS ,FINS ARRIBAR AL FRANQUISME.

L'ESTAT CENTRALISTA ESPANYOL NO VA TENIR MAI CAPACITAT MODERNIZADORA I VA SER IMPERMEABLE A LES REFORMES LIBERALS I DEMOCRÀTIQUES'. D'AQUÍ LA IMPORTÀNCIA HISTÒRICA DEL REPUBLICANISME, DE L'ANTICLERICALISME , DE L'ANTIMILITARISME, I DE L'ANARQUISME COM A ELEMENTS DE LA CULTURA POLÍTICA DE LES CLASSES TREBALLADORES.

TANMATEIX ES VAN SENTIR VEUS QUE AVANÇAVEN PROPOSTES, COM LA DE PI I MARGALL EN EL SEU LLIBRE "LAS NACIONALIDADES":

"QUEREMOS LA AUTONOMIA DE LAS PROVÍNCIAS TODAS Y A TODAS CON LIBERTAD PARA ORGANIZARSE COMO LES ACONSEJEN LA RAZÓN Y SUS ESPECIALES CONDICIONES DE VISA. SOMOS

PERÒ MÉS ENLLÀ DE LA CONSTRUCCIÓ D'UN ESPAI EUROPEU FORT I COMFORTABLE HI HA ASPECTES QUE AFECTEN EL CONJUNT DE LA HUMANITAT I QUE HAN D'OCUPAR EL CENTRE DE LA PREOCUPACIÓ I DE L'ACCIÓ DE TOTS ELS GOVERNANTS.

ENTRE ALGUNS D'AQUESTS ASPECTES FONAMENTALS VULL DESTACAR LA NECESSITAT D'ACONSEGUIR UN REPARTIMENT MÉS JUST DE L'ECONOMIA ,I ALHORA, EVITAR EL DISTANCIAMENT ENTRE EL PODER POLÍTIC I LA SOCIETAT QUE, EN LA MESURA QUE AUGMENTA, ES VA OCUPANT PER INTERESSOS MÉS OCULTS I ALLUNYATS DE L'INTERÈS PÚBLIC, AL MARGE DE LES REGLES HISTÒRIQUES DE LA DEMOCRÀCIA CONTEMPORÀNIA.

AVUI MÉS QUE MAI SON IMPRESCINDIBLES ELS GRANS ACORDS ENTRE PAÏSOS I ELS POBLES DIVERSOS, PER TAL DE CONSTRUIR UN NOU MARC DEMOCRÀTIC MUNDIAL AMB INSTITUCIONS FORTES I TRANSPARENTS, AMB L'ACATAMENT DE LES REGLES DEL JOC DEMOCRÀTIC ON L'UNILATERALISME SIGUI SUBSTITUIT PER LA SOLIDESA DE LES DECISIONS CONJUNTES I ES TROBIN VIES DE CONSENS I DE COMUNICACIÓ ENTRE EL PODER POLITIC I LA SOCIETAT, INCLOSOS ELS SECTORS I ELS COL·LECTIUS QUE PRESENTEN ALTERNATIVES AL MODEL DE FUNCIONAMENT ACTUAL. ES UNA REFLEXIÓ QUE NO SATURA NOMÉS DELS PRINCIPIS MORALS I HUMANITARIS SINO TAMBÉ DES DE L'ÒPTICA DEL DRET I DE LA JUSTICIA.

VOLDRIA,ARA, ENTRAR EN LA QÜESTIÓ QUE HAVIA PREVIST TRACTAR INICIALMENT I QUE INTENTARÉ RESUMIR.

LA MEVA ENTRADA EN EL MÓN JURIDIC I EN EL DRET ES VA FER, PRACTICAMENT, EN PARAL·LEL AL MEU COMPROMÍS POLÍTIC.LES DUES QÜESTIONS SÓN DUES CARES DE LA MATEIXA MONEDA DIFÍCIL DE DESTRIAR I QUE M'HAN ACOMPANYAT AL LLARG DE LA MEVA VIDA PROFESSIONAL I POLÍTICA.

EL COMPROMÍS POLITIC PER UNA SOCIETAT MÉS JUSTA TROBA IMMEDIATAMENT UNA DOBLE VESSANT : LA LLUITA PER LES LLIBERTATS I PER LA DEMOCRÀCIA I L'ENCAIX ENTRE ESPANYA I CATALUNYA O DIT D'UNA ALTRA MANERA ENTRE EL TERRITORI GRAN I LES PERIFERIES.AQUESTS GRANS TEMES SÓN ELS QUE HAN ESTAT EL CENTRE DE LA MEVA REFLEXIÓ AL LLARG DEL TEMPS .

DES D'AQUEST PUNT DE VISTA QUEDA,DONCS, BEN CLAR QUE L'ASPECTE ESSENCIAL DE LA NOSTRA HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA, DES DE LES CORTS DE CADIZ A LA MORT DE FRANCO, HA ESTAT LA IMPOSSIBILITAT DE CREAR UN SISTEMA DEMOCRÀTIC ESTABLE.

AL LLARG DE LA NOSTRA HISTÒRIA LES CONSTITUCIONS QUE REALMENT HAN DURAT -- DEIXANT A PART L'ACTUAL, AFORTUNADAMENT — VAN SER LES QUE VAN ESTRUCTURAR EL

**GENEREN NOVES INSTITUCIONS I NOUS ORGANISMES QUE PERMETIN
AVANÇAR EN ALLÒ QUE ÉS COMÚ I QUE DISPOSIN DE MECANISMES
PER RESOLDRE ELS CONFLICTES I LES DIFERÈNCIES.**

**DEIXEU-ME ACABAR, DONCS, AMB UN DESIG : QUE SI ABANS D'UN
ANY PODEM CELEBRAR LA REFORMA DEL SENAT, US CONVIDO TOTS
I A TOTES A BARRA LLIURE.**

MOLTES GRÀCIES.

JORDI SOLÉ TURA

ACTE DE DOCTORAT D'HONORIS CAUSA

=====

UNIVERSITAT DE LLEIDA

27 Abril 2004

2

RECTOR MAGNIFIC DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA, PROFESSORES I PROFESSORS, AMIGUES I AMICS ESTUDIANTS, AMIGUES I AMICS EX-ESTUDIANTS DE L'ESTUDI GENERAL, SENYORES I SENYORS:

QUAN LA UNIVERSITAT DE LLEIDA EM VA COMUNICAR L'ACORD DE LA JUNTA DE GOVERN DE DESIGNAR-ME DOCTOR HONORIS CAUSA, VAIG SENTIR PROFUNDAMENT QUE AQUESTA TAMBÉ ERA LA MEVA UNIVERSITAT, PER BÉ QUE INICIALMENT NOMÉS HI HAVIA TREBALLAT EN ELS PROLEGÒMENS QUAN L'ESTUDI GENERAL ERA JA UNA EXTENSIÓ DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA I TAMBÉ PERQUÈ AL LLARG DEL TEMPS HI HAVIA ASSISTIT COM A PROFESSOR I COM A AMIC EN MOLTES OCASIONS.

HAN PASSAT MOLTS ANYS I EL MEU L·LIGAM AMB LA CIUTAT DE LLEIDA S'HA ANAT FENT MÉS I MÉS FORT TANT EN L'ASPECTE PERSONAL I FAMILIAR COM A TRAVÉS DE LA PARTICIPACIÓ EN ELS ÀMBITS MÈS CIUTADANS I COL·LECTIUS.

AQUEST DOCTORAT M'HONORA INTENSAMENT I, PER TANT, VULL EXPRESSAR EL MEU AGRAÏMENT ALS DIRIGENTS DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA I AL CONJUNT DE LA COMUNITAT UNIVERSITÀRIA LLEIDATANA. GRÀCIES A TOTHOM

ALHORA VULL EXPRESSAR LA MEVA SATISFACCIÓ PER PODER COMPARTIR AQUEST ACTE SOLEMNE I ENTRANYABLE AMB UNA PERSONA TAN SIGNIFICATIVA I TANT AUTENTICAMENT LLEIDATANA COM EN JOSEP VALLVERDÚ . TAMBÉ AMB AQUESTA INICIATIVA LA UNIVERSITAT DE LLEIDA ES FA MEREIXEDORA D'UN ALTRE AGRAÏMENT PER HAVER REPRESENTAT EN AQUEST ACTE EL QUE ÉS FONAMENTAL EN LA VIDA UNIVERSITÀRIA: ACCIÓ INTERDISCIPLINÀRIA , PLURALISME INTEL·LECTUAL I RECONeixEMENT I ACCEPTACIÓ DELS DIVERSOS TARANNÀS

ABANS D'ENTRAR EN EL CONTINGUT DEL DISCURS -- QUE ESPERO QUE NO RESULTARÀ MASSA PESAT -- VULL COMPARTIR AMB TOTS VOSTÈS ALGUNS SENTIMENTS MÉS PERSONALS I ÍNTIMS. JO SEMPRE M'HE SENTIT, I AIXÍ HO HE DIT SEMPRE QUE HE POGUT, UN PROFESSOR O UN PEDAGOG QUE CREU QUE LA INFORMACIÓ I LA TRANSMISSIÓ D' UNS CONEIXEMENTS PROPIS DE LA MATÈRIA NO ES FA DES DE LA DISTÀNCIA O LA FREDOR ACADÈMICA , SINO DES DE LA MIRADA A LA REALITAT SOCIAL I POLÍTICA I DES DE L'APASSIONAMENT I EL COMPROMÍS PERSONAL I COL·LECTIU.

ES PER AIXÒ QUE AVUI NO PODRIA PARLAR DES D'AQUESTA TRIBUNA SENSE FER UN RECORDATORI DE DOS FETS RECENTS QUE ENS PORTEN SENTIMENTS DIFERENTS PERÒ QUE AMBDÓS ESTAN PRESENTS EN LA NOSTRA VIDA PERSONAL I, SOBRETOT, COL·LECTIVA. TOTS SABEM A QUÈ EM REFEREIXO: A LA GRAN TRAGEDIA DE FA UNA SETMANA A MADRID QUE ENS HA DEIXAT COMMOCIONATS, QUE ENS HA AFECTAT AL FONS DEL COR I QUE HA OBERT UN ESPAI DE VIOLÈNCIA QUE ENS OBLIGA A LLUITAR SENSE

TREVA CONTRA ELS FANATISMES MÉS IMMORALS. D'ALTRA BANDA, NO PUC DEIXAR DE SENTIR LA PRESENCIA D'UN ESPAI NOU I CREADOR PER LA NOVA ETAPA POLÍTICA QUE S'ESTÀ OBRINT AL CONJUNT D' ESPANYA I MOLT ESPECIALMENT A CATALUNYA. SÓN ESPAIS DIFERENTS PERÒ QUE S'ACOSTEN L'UN A L'ALTRE I ENS OBLIGUEN SENSE TREVA A LLUITAR CONTRA ELS ASSASSINS DE LA MORT ESPANTOSA I A OBRIR NOVES PERSPECTIVES DE PAU I DE JUSTICIA.

LA MEVA INTENCIÓ ERA COMPARTIR AMB TOTS VOSTÈS ALGUNES CONSIDERACIONS SOBRE EL QUE HA ESTAT L'ACCIÓ I LA REFLEXIÓ AL LLARG D'UNA VIDA ACADÈMICA I QUE HA CONDICIONAT, TAMBÉ, LA MEVA ACCIÓ I EL MEU COMPROMÍS POLÍTIC I SOCIAL. TANMATEIX EL TRÀGIC SUCCÈS DE LA SETMANA PASSADA M'OBLIGA A AMPLIAR EL TEMA INCORPORANT-HI ALGUNS APUNTS RELACIONATS AMB L'ÀMBIT INTERNACIONAL. COMENÇARÉ, DONCS, PER AQUEST SEGON ASPECTE

LA HISTÒRIA D'EUROPA ÉS LA HISTÒRIA D'UNA LLARGA I DURA BATALLA PER ESTABLIR UN ESPAI DE CONVIVÈNCIA I DE COOPERACIÓ PERÒ QUE, ALHORA, HA HAGUT DE LLUITAR CONTRA OBSTACLES INDEFINITS, ALGUNS DELS QUALS ENCARA ACTÜEN I DEST RUEIXEN.

AL LLARG DE LA HISTÒRIA, EL TERRITORI EUROPEU HA ESTAT EL PRINCIPAL ESPAI DE LLUITES PER L'HEGEMONIA, QUE VA ARRIBAR AL NIVELL MÉS ALT AL S. XX. MAI HI HA HAGUT TANTA VIOLÈNCIA POLÍTICA, ECONÒMICA I RACIAL COM EN LA GUERRA DE 1914-1918 I EN LA DE 1939-45. MAI HA ESTAT TAN RÀPIDA LA DECADÈNCIA DE L'ESPAI EUROPEU CONVERTIT EN UNA ZONA DE TERRIBLES LLUITES: EL NAZISME HITLERIÀ, EL FEIXISME DE MUSSOLINI, LA RUSSIA ESTALINISTA, L'ESPANYA FRANQUISTA, LES PICABARALLES DE TAL O QUAL ESPAI. MAI VA SER TAN TRIST L'ESPAI EUROPEU AMB LES DUES GUERRES DEL SEGLE XX I LA SEVA POSTERIOR DIVISIÓ EN DUES ZONES ANTAGÒNIQUES DESPRÈS DE LA DARRERA GUERRA GENERAL I LA SEVA SUBMISSIÓ DURANT QUASI CINQUANTA ANYS A DUES GRANS POTÈNCIES NO EUROPEES: LA URSS I ELS ESTATS UNITS D'AMÈRICA.

I QUAN TOT SEMBLAVA ENTENDRE QUE DESPRÈS DE LA CAIGUDA DE LA UNIÓ SOVIÈTICA S'OBRIRIA UN ESPAI MÉS OBERT ENTRE LES DUES EUROPEES SEPARADES, ES VAN PRODUIR LES TERRIBLES MORTS DE L'ANTIGA IUGOSLÀVIA I DE LA VIOLENTA APARICIÓ DEL TERRORISME INTERNACIONAL, QUE HA AFECTAT I AFECTA DIRECTAMENT MOLTES ZONES DEL MÓN.

EN AQUEST LLARG PROCÉS, LA CONSTRUCCIÓ D'UN ESPAI EUROPEU OBERT ESTÀ AVUI A LA MEITAT D'UN CAMI OSCIL·LANT, EN PART SOTA LA TUTELA D'UNS ESTATS UNITS QUE FINS ARA FRUÏENT DEL GRAN LIDERATGE MUNDIAL AMB EL SUPORT ACRÍTIC D'UNA PART DELS PAÏSOS EUROPEUS, I A L'ALTRA PART TROBA UNA ALTRA

4

EUROPA ORIENTANT ELS SEUS ESFORÇOS I IDEES PER ACONSEGUIR UNA SÒLIDA VEU PRÒPIA I MÉS OBERTA.

PERÒ MÉS ENLLÀ DE LA CONSTRUCCIÓ D'UN ESPAI EUROPEU FORT I COMFORTABLE HI HA ASPECTES QUE AFECTEN EL CONJUNT DE LA HUMANITAT I QUE HAN D'OCUPAR EL CENTRE DE LA PREOCUPACIÓ I DE L'ACCIÓ DE TOTS ELS GOVERNANTS.

ENTRE ALGUNS D'AQUESTS ASPECTES FONAMENTALS VULL DESTACAR LA NECESSITAT D'ACONSEGUIR UN REPARTIMENT MÉS JUST DE L'ECONOMIA ,I ALHORA, EVITAR EL DISTANCIAMENT ENTRE EL PODER POLÍTIC I LA SOCIETAT QUE, EN LA MESURA QUE AUGMENTA, ES VA OCUPANT PER INTERESSOS MÉS OCULTS I ALLUNYATS DE L'INTERÈS PÚBLIC, AL MARGE DE LES REGLES HISTÒRIQUES DE LA DEMOCRÀCIA CONTEMPORÀNIA.

AVUI MÉS QUE MAI SÓN IMPRESCINDIBLES ELS GRANS ACORDS ENTRE PAÏSOS I ELS POBLES DIVERSOS, PER TAL DE CONSTRUIR UN NOU MARC DEMOCRÀTIC MUNDIAL, AMB INSTITUCIONS FORTES I TRANSPARENTS, AMB L'ACATAMENT DE LES REGLES DEL JOC DEMOCRÀTIC ON L'UNILATERALISME SIGUI SUBSTITUÏT PER LA SOLIDESA DE LES DECISIONS CONJUNTES I ES TROBIN VIES DE CONSENS I DE COMUNICACIÓ ENTRE EL PODER POLITIC I LA SOCIETAT, INCLOSOS ELS SECTORS I ELS COL·LECTIUS QUE PRESENTEN ALTERNATIVES AL MODEL DE FUNCIONAMENT ACTUAL. ES UNA REFLEXIÓ QUE NO SATURA NOMÉS EN ELS PRINCIPIS MORALS I HUMANITARIS SINO TAMBÉ EN L'ÒPTICA DEL DRET I DE LA JUSTICIA.

DIT AIXÒ ,VOLDRIA TORNAR A ENTRAR EN LA QÜESTIÓ QUE HAVIA TRACTAR INICIALMENT I QUE CREC NECESSARI RESUMIR. LA MEVA ENTRADA EN EL MÓN JURÍDIC I EN EL DRET ES VA FER, PRÀCTICAMENT, EN PARAL·LEL AL MEU COMPROMÍS POLÍTIC.LES DUES QÜESTIONS SÓN DUES CARES DE LA MATEIXA MONEDA DIFÍCIL DE DESTRIAR I QUE M'HAN ACOMPANYAT AL LLARG DE LA MEVA VIDA PROFESSIONAL I POLÍTICA.

EL COMPROMÍS POLÍTIC PER UNA SOCIETAT MÉS JUSTA VA TROBAR IMMEDIATAMENT UNA DOBLE VESSANT : LA LLUITA PER LES LLIBERTATS I PER LA DEMOCRÀCIA I L'ENCAIX ENTRE ESPANYA I CATALUNYA O, DIT D'UNA ALTRA MANERA, ENTRE EL TERRITORI GRAN I LES PERIFÈRIES. AQUESTS GRANS TEMES SÓN ELS QUE HAN ESTAT EL CENTRE DE LA MEVA REFLEXIÓ AL LLARG DEL TEMPS .

DES D'AQUEST PUNT DE VISTA EM SEMBLA ,DONCS, BEN CLAR QUE L'ASPECTE ESSENCIAL DE LA NOSTRA HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA, DES DE LES CORTS DE CADIZ A LA MORT DE FRANCO, HA ESTAT LA IMPOSSIBILITAT DE CREAR UN SISTEMA DEMOCRÀTIC ESTABLE.

AL LLARG DE LA NOSTRA HISTÒRIA LES CONSTITUCIONS QUE REALMENT HAN DURAT -- DEIXANT A PART L'ACTUAL, AFORTUNADAMENT -- VAN SER LES QUE VAN ESTRUCTURAR EL

5

SISTEMA DE PODER QUE EL FRANQUISME VA PORTAR A LES SEVES ULTIMES CONSEQÜÈNCIES. LA CONSOLIDACIÓ D'AQUEST SISTEMA VA SER TAN POTENT QUE LA TRANSICIÓ ES VA INICIAR DESPRÈS DE LA MORT DE FRANCO I NO ABANS.

UNA DE LES CONSEQÜÈNCIES DE LA FORMA EN QUE EL RÈGIM ANTERIOR VA ACABAR I DE LA MANERA EN QUE LA TRANSICIÓ VA COMENÇAR ÉS QUE LA CONSTRUCCIÓ DEL SISTEMA DEMOCRÀTIC ES VA REALITZAR AMB L'ESTAT ANTERIOR GAIREBÉ INTACTE. EL MARGE DE MANIOBRA ERA REDUÏT I DEFINIR LES LÍNIES DIVISÒRIES ENTRE ELS GRUPS I LES FORCES POLÍTIQUES COMPORTAVA GRANS DIFICULTATS.

HE EXPLICAT EN DIVERSES OCASIONS ELS GRANS REPTES EN QUE ENS VAM AFRONTAR, NO NOMÉS EN LA REDACCIÓ DEL TEXT CONSTITUCIONAL SINO TAMBÉ ELS QUE ES VAN ANAR GUANYANT DIA A DIA DURANT TOTA LA PRIMERA ETAPA DE LA TRANSICIÓ.

EN GENERAL LA CONSTITUCIÓ VA FER UNS PLANTEJAMENTS I VA APOSTAR PER UNA FILOSOFIA QUE TRENCAVA ELS CONDICIONANTS DEL MOMENT I QUE ENS VA PERMETRE RESPONDRE A NOVES EXIGÈNCIES. TANMATEIX HI HA ALGUNS TEMES QUE D'UNA FORMA MÉS O MENYS CÍCLICA ES VA MANTENIR PRESENTS I QUE ,PER TANT, ENCARA CALDRÀ RESOLDRE .VULL SENYALAR, ENTRE D'ALTRES, LA REFERÈNCIA EXPLÍCITA QUE FA LA CONSTITUCIÓ A L'ESGLÉSIA CATÒLICA, LA FORMA EN QUE S'ABORDA LES IDENTITATS DIVERSES DINS DE L'ESTAT I L'ACCIÓ NECESSÀRIA I IMPRESCINDIBLE PER CANVIAR DE DALT A BAIX UN SENAT QUE VA SER MODIFICAT DE MALA MANERA EN ELS MOMENTS INICIALS I QUE ESPERA CONVERTIR-SE EN UN SISTEMA CLAR I OBERT A TOT EL NOSTRE PAIS.

AQUEST ÉS UN TEMA MOLT IMPORTANT I CREC NECESSARI INSISTIR-HI. HISTÒRICAMENT PARLANT, LA BASE SOCIAL DE L'ESTAT ESPANYOL NO HA ESTAT UNA NACIÓ SINÓ UN CONJUNT DE COL·LECTIVITATS, MÉS O MENYS DIFERENCIADES ,QUE NO ES VAN UNIFICAR A PARTIR DELS SEUS PROCESSOS SOCIALS SINO QUE ES VAN MANTENIR SOTA LES ESTRUCTURES DE L'ESTAT PER LA PRESSIÓ DE SISTEMES CADA VEGADA MÉS AUTORITARIS ,FINS ARRIBAR AL FRANQUISME.

L'ESTAT CENTRALISTA ESPANYOL NO VA TENIR MAI CAPACITAT MODERNIZADORA I VA SER IMPERMEABLE A LES REFORMES LIBERALS I DEMOCRÀTIQUES. D'AQUÍ LA IMPORTÀNCIA HISTÒRICA DEL REPUBLICANISME, DE L'ANTICLERICALISME , DE L'ANTIMILITARISME, I DE L'ANARQUISME COM A ELEMENTS DE LA CULTURA POLÍTICA DE LES CLASSES TREBALLADORES.

TANMATEIX ES VAN SENTIR VEUS QUE AVANÇAVEN PROPOSTES, COM LA DE PI I MARGALL EN EL SEU LLIBRE : "LAS NACIONALIDADES"

"QUEREMOS LA AUTONOMIA DE LAS PROVÍNCIAS TODAS Y A TODAS CON LIBERTAD PARA ORGANIZARSE COMO LES ACONSEJEN LA

6

RAZÓN Y SUS ESPECIALES CONDICIONES DE VIDA. SOMOS FEDERALES PRECISAMENTE PORQUE ENTENDEMOS QUE LAS DIVERSAS CONDICIONES DE VIDA DE CADA PROVINCIA EXIGEN NO LA UNIFORMIDAD SINO LA VARIEDAD DE SUS INSTITUCIONES(...) LA DIVERSIDAD DE CONDICIONES DE VIDA EXIGE EN LOS PUEBLOS DIVERSIDAD DE LEYES; POR NO PARTIR DE ESTE PRINCIPIO EL RÉGIMEN UNITARIO ES EN ESPAÑA COMO EN TODAS PARTES, PERTURBADOR Y TIRÁNICO" (Cap.XIV, Libro Tercero)

DINS D'AQUEST CONTEXT, UN DELS GRANS EQUÍVOCS ES QUE AQUEST ESTAT AUTORITARI I CENTRALISTA ES VA CONSTRUIR CONTRA UN ALTRE MODEL ALTERNATIU QUE ERA EL CARLISME. AIXÒ VA CONDICIONAR LA POSICIÓ DEL LIBERALISME PROGRESSISTA PER TROBAR UN MODEL PROPI ENTRE AQUESTES DUES ALTERNATIVES. D'ALTRA BANDA EL FRANQUISME VA TRENCAR ELS INTENTS DE LA SEGONA REPÚBLICA EN BUSCAR UN ENCAIX ENTRE CENTRE I PERIFÈRIA I ,PER AIXÒ, QUAN VA ARRIBAR LA TRANSICIÓ AQUEST VA SER UN TEMA PENDENT QUE ENCARA NECESSITA UNA RESPOSTA PLENAMENT SATISFACTÒRIA.

LA CONSTITUCIÓ RECONeix L'EXISTÈNCIA DE REGIONS I NACIONALITATS QUE SENSE CONCRETAR EL CONTINGUT ESTABLEIXEN DIFERÈNCIES. TAMBÉ INCORPORA UN INSTRUMENT COM EL SENAT QUE, COM DEIA, AL FINAL QUEDA I SENSE VIABILITAT NI ESPAI REAL , PERÒ QUE INICIALMENT ÉS RECONEGUT COM UN ESPAI REPRESENTATIU DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES.

L'APOSTA DE LA CONSTRUCCIÓ DE L'ESTAT DE LES AUTONOMIES GENERAVA ALGUNS INTERROGANTS . EL PRIMER ERA QUE TOTES LES PARTS INTENTESSIN BUSCAR EL PROPI ESPAI A TRAVÉS DE LA CONFRONTACIÓ ENTRE ELS VELLs I ELS NOUS NACIONALISMES .AVUI PODEM CONSIDERAR QUE LA CREACIÓ D'ESPAIS PROPIS S'HA FET SENSE GENERAR CONFRONTACIONS IRREVERSIBLES, ENCARA QUE FINS I TOT HI HAGUT GREUGES COMPARATIUS QUE ENCARA SÓN VIUS.

LA SEGONA QÜESTIÓ ES PLANTEJAVA EN TERMES DE SOLIDARITAT I DE REDISTRIBUCIÓ DE RECURSOS QUE, SENSE ESTAR PLENAMENT SATISFETS ,HAN POGUT CREAR UNA MILLOR COHESIÓ DINS DE CADA COMUNITAT I MILLOR EQUILIBRI ENTRE ELS TERRITORIS.I EL TERCER ASPECTE ERA COM ESTABLIR MECANISMES DE GOVERN PEL CONJUNT DE L'ESTAT AUTONÒMIC, UN PROBLEMA COMPLICAT QUE ,MALGRAT TOT, HA ANAT AVANÇANT AMB MOLTES TRAVES, AMB LLUMS I OMBRES, PERÒ TAMBÉ AMB MOLTES POSSIBILITATS D'ACCIÓ COMUNA PER TAL D'IMPULSAR AMB MÉS FORÇA I FER D'AQUEST ESPAI UN ELEMENT DECISIU.

LA NOVA ETAPA QUE S'OBRE HA DE SER CAPAÇ D'EXPLORAR NOVES FÒRMULES I CONSOLIDAR AQUELLES QUE S'HAN COMPROVAT ADEQUADES.AIXÓ SIGNIFICA QUE EL COMÚ I EL SINGULAR, EL GENERAL O ELS FETS DIFERENCIALS, NO TENEN PERQUÈ SER CONTRADICTORIS NI MUTUAMENT EXCLOENTS.TANMATEIX AQUESTA

7

**FILOSOFIA NOMÉS POT TENIR CONSISTÈNCIA SI AL MATEIX TEMPS ES
GENEREN NOVES INSTITUCIONS I NOUS ORGANISMES QUE PERMETIN
AVANÇAR EN ALLÒ QUE ÉS COMÚ I QUE DISPOSIN DE MECANISMES
PER RESOLDRE ELS CONFLICTES I LES DIFERÈNCIES.**

**DEIXEU-ME ACABAR, DONCS, AMB UN DESIG : QUE SI ABANS D'UN
ANY PODEM CELEBRAR LA REFORMA DEL SENAT, US CONVIDARÉ A
TOTES I A TOTS A BARRA LLIURE.**

MOLTES GRÀCIES.

JORDI SOLÉ TURA

ACTE DE DOCTORAT D'HONORIS CAUSA

=====

UNIVERSITAT DE LLEIDA

27 Abril 2004

2

RECTOR MAGNIFIC DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA, PROFESSORES I PROFESSORS, AMIGUES I AMICS ESTUDIANTS, AMIGUES I AMICS EX-ESTUDIANTS DE L'ESTUDI GENERAL, SENYORES I SENYORS:

QUAN LA UNIVERSITAT DE LLEIDA EM VA COMUNICAR L'ACORD DE LA JUNTA DE GOVERN DE DESIGNAR-ME DOCTOR HONORIS CAUSA, VAIG SENTIR PROFUNDAMENT QUE AQUESTA TAMBÉ ERA LA MEVA UNIVERSITAT, PER BÉ QUE INICIALMENT NOMÉS HI HAVIA TREBALLAT EN ELS PROLEGÒMENS QUAN L'ESTUDI GENERAL ERA JA UNA EXTENSIÓ DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA I TAMBÉ PERQUÈ AL LLARG DEL TEMPS HI HAVIA ASSISTIT COM A PROFESSOR I COM A AMIC EN MOLTES OCASIONS.

HAN PASSAT MOLTS ANYS I EL MEU LLAGAM AMB LA CIUTAT DE LLEIDA S'HA ANAT FENT MÉS I MÉS FORT TANT EN L'ASPECTE PERSONAL I FAMILIAR COM A TRAVÉS DE LA PARTICIPACIÓ EN ELS ÀMBITS MÉS CIUTADANS I COL·LECTIUS.

AQUEST DOCTORAT M'HONORA INTENSAMENT I, PER TANT, VULL EXPRESSAR EL MEU AGRAÏMENT ALS DIRIGENTS DE LA UNIVERSITAT DE LLEIDA I AL CONJUNT DE LA COMUNITAT UNIVERSITÀRIA LLEIDATANA. GRÀCIES A TOTHOM

ALHORA VULL EXPRESSAR LA MEVA SATISFACCIÓ PER PODER COMPARTIR AQUEST ACTE SOLEMNE I ENTRANYABLE AMB UNA PERSONA TAN SIGNIFICATIVA I TANT AUTENTICAMENT LLEIDATANA COM EN JOSEP VALLVERDÚ. TAMBÉ AMB AQUESTA INICIATIVA LA UNIVERSITAT DE LLEIDA ES FA MEREIXEDORA D'UN ALTRE AGRAÏMENT PER HAVER REPRESENTAT EN AQUEST ACTE EL QUE ÉS FONAMENTAL EN LA VIDA UNIVERSITÀRIA: ACCIÓ INTERDISCIPLINÀRIA, PLURALISME INTEL·LECTUAL I RECONeixEMENT I ACCEPTACIÓ DELS DIVERSOS TARANNÀS

ABANS D'ENTRAR EN EL CONTINGUT DEL DISCURS -- QUE ESPERO QUE NO RESULTARÀ MASSA PESAT -- VULL COMPARTIR AMB TOTS VOSTÈS ALGUNS SENTIMENTS MÉS PERSONALS I ÍNTIMS. JO SEMPRE M'HE SENTIT, I AIXÍ HO HE DIT SEMPRE QUE HE POGUT, UN PROFESSOR O UN PEDAGOG QUE CREU QUE LA INFORMACIÓ I LA TRANSMISSIÓ D'UNS CONEIXEMENTS PROPIS DE LA MATÈRIA NO ES FA DES DE LA DISTÀNCIA O LA FREDOR ACADÈMICA, SINO DES DE LA MIRADA A LA REALITAT SOCIAL I POLÍTICA I DES DE L'APASSIONAMENT I EL COMPROMÍS PERSONAL I COL·LECTIU.

ES PER AIXÒ QUE AVUI NO PODRIA PARLAR DES D'AQUESTA TRIBUNA SENSE FER UN RECORDATORI DE DOS FETS RECENTS QUE ENS PORTEN SENTIMENTS DIFERENTS PERÒ QUE AMBDÓS ESTAN PRESENTS EN LA NOSTRA VIDA PERSONAL I, SOBRETOT, COL·LECTIVA. TOTS SABEM A QUÈ EM REFEREIXO: A LA GRAN TRAGEDIA DE FA UNA SETMANA A MADRID QUE ENS HA DEIXAT COMMOCIONATS, QUE ENS HA AFECTAT AL FONS DEL COR I QUE HA OBERT UN ESPAI DE VIOLÈNCIA QUE ENS OBLIGA A LLUITAR SENSE

3

TREVA CONTRA ELS FANATISMES MÉS IMMORALS. D'ALTRA BANDA, NO PUC DEIXAR DE SENTIR LA PRESENCIA D'UN ESPAI NOU I CREADOR PER LA NOVA ETAPA POLÍTICA QUE S'ESTÀ OBRINT AL CONJUNT D' ESPANYA I MOLT ESPECIALMENT A CATALUNYA. SÓN ESPAIS DIFERENTS PERÒ QUE S'ACOSTEN L'UN A L'ALTRE I ENS OBLIGUEN SENSE TREVA A LLUITAR CONTRA ELS ASSASSINS DE LA MORT ESPANTOSA I A OBRIR NOVES PERSPECTIVES DE PAU I DE JUSTICIA.

LA MEVA INTENCIÓ ERA COMPARTIR AMB TOTS VOSTÈS ALGUNES CONSIDERACIONS SOBRE EL QUE HA ESTAT L'ACCIÓ I LA REFLEXIÓ AL LLARG D'UNA VIDA ACADÈMICA I QUE HA CONDICIONAT, TAMBÉ, LA MEVA ACCIÓ I EL MEU COMPROMÍS POLÍTIC I SOCIAL. TANMATEIX EL TRÀGIC SUCCÈS DE LA SETMANA PASSADA M'OBLIGA A AMPLIAR EL TEMA INCORPORANT-HI ALGUNS APUNTS RELACIONATS AMB L'ÀMBIT INTERNACIONAL. COMENÇARÈ, DONCS, PER AQUEST SEGON ASPECTE

LA HISTÒRIA D'EUROPA ÉS LA HISTÒRIA D'UNA LLARGA I DURA BATALLA PER ESTABLIR UN ESPAI DE CONVIVÈNCIA I DE COOPERACIÓ PERÒ QUE, ALHORA, HA HAGUT DE LLUITAR CONTRA OBSTACLES INDEFINITS, ALGUNS DELS QUALS ENCARA ACTÜEN I DESTRUEIXEN.

AL LLARG DE LA HISTÒRIA, EL TERRITORI EUROPEU HA ESTAT EL PRINCIPAL ESPAI DE LLUITES PER L'HEGEMONIA, QUE VA ARRIBAR AL NIVELL MÉS ALT AL S. XX. MAI HI HA HAGUT TANTA VIOLÈNCIA POLÍTICA, ECONÒMICA I RACIAL COM EN LA GUERRA DE 1914-1918 I EN LA DE 1939-45. MAI HA ESTAT TAN RÀPIDA LA DECADÈNCIA DE L'ESPAI EUROPEU CONVERTIT EN UNA ZONA DE TERRIBLES LLUITES: EL NAZISME HITLERIÀ, EL FEIXISME DE MUSSOLINI, LA RUSSIA ESTALINISTA, L'ESPANYA FRANQUISTA, LES PICABARALLES DE TAL O QUAL ESPAI. MAI VA SER TAN TRIST L'ESPAI EUROPEU AMB LES DUES GUERRES DEL SEGLE XX I LA SEVA POSTERIOR DIVISIÓ EN DUES ZONES ANTAGÒNIQUES DESPRÈS DE LA DARRERA GUERRA GENERAL I LA SEVA SUBMISSIÓ DURANT QUASI CINQUANTA ANYS A DUES GRANS POTÈNCIES NO EUROPEES: LA URSS I ELS ESTATS UNITS D'AMÈRICA.

I QUAN TOT SEMBLAVA ENTENDRE QUE DESPRÈS DE LA CAIGUDA DE LA UNIÓ SOVIÈTICA S'OBRIRIA UN ESPAI MÉS OBERT ENTRE LES DUES EUROPEES SEPARADES, ES VAN PRODUIR LES TERRIBLES MORTS DE L'ANTIGA IUGOSLÀVIA I DE LA VIOLENTA APARICIÓ DEL TERRORISME INTERNACIONAL, QUE HA AFECTAT I AFECTA DIRECTAMENT MOLTES ZONES DEL MÓN.

EN AQUEST LLARG PROCÉS, LA CONSTRUCCIÓ D'UN ESPAI EUROPEU OBERT ESTÀ AVUI A LA MEITAT D'UN CAMI OSCIL·LANT, EN PART SOTA LA TUTELA D'UNS ESTATS UNITS QUE FINS ARA FRUÏENT DEL GRAN LIDERATGE MUNDIAL AMB EL SUPORT ACRÍTIC D'UNA PART DELS PAÏSOS EUROPEUS, I A L'ALTRA PART TROBA UNA ALTRA

4

EUROPA ORIENTANT ELS SEUS ESFORÇOS I IDEES PER ACONSEGUIR UNA SÒLIDA VEU PRÒPIA I MÉS OBERTA.

PERÒ MÉS ENLLÀ DE LA CONSTRUCCIÓ D'UN ESPAI EUROPEU FORT I COMFORTABLE HI HA ASPECTES QUE AFECTEN EL CONJUNT DE LA HUMANITAT I QUE HAN D'OCCUPAR EL CENTRE DE LA PREOCUPACIÓ I DE L'ACCIÓ DE TOTS ELS GOVERNANTS.

ENTRE ALGUNS D'AQUESTS ASPECTES FONAMENTALS VULL DESTACAR LA NECESSITAT D'ACONSEGUIR UN REPARTIMENT MÉS JUST DE L'ECONOMIA ,I ALHORA, EVITAR EL DISTANCIAMENT ENTRE EL PODER POLÍTIC I LA SOCIETAT QUE, EN LA MESURA QUE AUGMENTA, ES VA OCUPANT PER INTERESSOS MÉS OCULTS I ALLUNYATS DE L'INTERÈS PÚBLIC, AL MARGE DE LES REGLES HISTÒRIQUES DE LA DEMOCRÀCIA CONTEMPORÀNIA.

AVUI MÉS QUE MAI SÓN IMPRESCINDIBLES ELS GRANS ACORDS ENTRE PAÏSOS I ELS POBLES DIVERSOS, PER TAL DE CONSTRUIR UN NOU MARC DEMOCRÀTIC MUNDIAL, AMB INSTITUCIONS FORTES I TRANSPARENTS, AMB L'ACATAMENT DE LES REGLES DEL JOC DEMOCRÀTIC ON L'UNILATERALISME SIGUI SUBSTITUÏT PER LA SOLIDESA DE LES DECISIONS CONJUNTES I ES TROBIN VIES DE CONSENS I DE COMUNICACIÓ ENTRE EL PODER POLITIC I LA SOCIETAT, INCLOSOS ELS SECTORS I ELS COL·LECTIUS QUE PRESENTEN ALTERNATIVES AL MODEL DE FUNCIONAMENT ACTUAL. ES UNA REFLEXIÓ QUE NO SATURA NOMÉS EN ELS PRINCIPIS MORAIS I HUMANITARIS SINO TAMBÉ EN L'ÒPTICA DEL DRET I DE LA JUSTICIA.

DIT AIXÒ ,VOLDRIA TORNAR A ENTRAR EN LA QÜESTIÓ QUE HAVIA TRACTAR INICIALMENT I QUE CREC NECESSARI RESUMIR. LA MEVA ENTRADA EN EL MÓN JURÍDIC I EN EL DRET ES VA FER, PRÀCTICAMENT, EN PARAL·LEL AL MEU COMPROMÍS POLÍTIC.LES DUES QÜESTIONS SÓN DUES CARES DE LA MATEIXA MONEDA DIFÍCIL DE DESTRIAR I QUE M'HAN ACOMPANYAT AL LLARG DE LA MEVA VIDA PROFESSIONAL I POLÍTICA.

EL COMPROMÍS POLÍTIC PER UNA SOCIETAT MÉS JUSTA VA TROBAR IMMEDIATAMENT UNA DOBLE VESSANT : LA LLUITA PER LES LLIBERTATS I PER LA DEMOCRÀCIA I L'ENCAIX ENTRE ESPANYA I CATALUNYA O, DIT D'UNA ALTRA MANERA, ENTRE EL TERRITORI GRAN I LES PERIFÈRIES. AQUESTS GRANS TEMES SÓN ELS QUE HAN ESTAT EL CENTRE DE LA MEVA REFLEXIÓ AL LLARG DEL TEMPS .

DES D'AQUEST PUNT DE VISTA EM SEMBLA ,DONCS, BEN CLAR QUE L'ASPECTE ESSENCIAL DE LA NOSTRA HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA, DES DE LES CORTS DE CADIZ A LA MORT DE FRANCO, HA ESTAT LA IMPOSSIBILITAT DE CREAR UN SISTEMA DEMOCRÀTIC ESTABLE.

AL LLARG DE LA NOSTRA HISTÒRIA LES CONSTITUCIONS QUE REALMENT HAN DURAT -- DEIXANT A PART L'ACTUAL, AFORTUNADAMENT -- VAN SER LES QUE VAN ESTRUCTURAR EL

5

SISTEMA DE PODER QUE EL FRANQUISME VA PORTAR A LES SEVES ULTIMES CONSEQÜÈNCIES. LA CONSOLIDACIÓ D'AQUEST SISTEMA VA SER TAN POTENT QUE LA TRANSICIÓ ES VA INICIAR DESPRÈS DE LA MORT DE FRANCO I NO ABANS.

UNA DE LES CONSEQÜÈNCIES DE LA FORMA EN QUE EL RÈGIM ANTERIOR VA ACABAR I DE LA MANERA EN QUE LA TRANSICIÓ VA COMENÇAR ÉS QUE LA CONSTRUCCIÓ DEL SISTEMA DEMOCRÀTIC ES VA REALITZAR AMB L'ESTAT ANTERIOR GAIREBÉ INTACTE. EL MARGE DE MANIOBRA ERA REDUÏT I DEFINIR LES LÍNIES DIVISÒRIES ENTRE ELS GRUPS I LES FORCES POLÍTQUES COMPORTAVA GRANS DIFICULTATS.

HE EXPLICAT EN DIVERSES OCASIONS ELS GRANS REPTES EN QUE ENS VAM AFRONTAR, NO NOMÉS EN LA REDACCIÓ DEL TEXT CONSTITUCIONAL SINO TAMBÉ ELS QUE ES VAN ANAR GUANYANT DIA A DIA DURANT TOTA LA PRIMERA ETAPA DE LA TRANSICIÓ.

EN GENERAL LA CONSTITUCIÓ VA FER UNS PLANTEJAMENTS I VA APOSTAR PER UNA FILOSOFIA QUE TRENCAVA ELS CONDICIONANTS DEL MOMENT I QUE ENS VA PERMETRE RESPONDRE A NOVES EXIGÈNCIES. TANMATEIX HI HA ALGUNS TEMES QUE D'UNA FORMA MÉS O MENYS CÍCLICA ES VA MANTENIR PRESENTS I QUE, PER TANT, ENCARA CALDRÀ RESOLDRE. VULL SENYALAR, ENTRE D'ALTRES, LA REFERÈNCIA EXPLÍCITA QUE FA LA CONSTITUCIÓ A L'ESGLÉSIA CATÒLICA, LA FORMA EN QUE S'ABORDA LES IDENTITATS DIVERSES DINS DE L'ESTAT I L'ACCIÓ NECESSÀRIA I IMPRESCINDIBLE PER CANVIAR DE DALT A BAIX UN SENAT QUE VA SER MODIFICAT DE MALA MANERA EN ELS MOMENTS INICIALS I QUE ESPERA CONVERTIR-SE EN UN SISTEMA CLAR I OBERT A TOT EL NOSTRE PAIS.

AQUEST ÉS UN TEMA MOLT IMPORTANT I CREC NECESSARI INSISTIR-HI. HISTÒRICAMENT PARLANT, LA BASE SOCIAL DE L'ESTAT ESPANYOL NO HA ESTAT UNA NACIÓ SINÓ UN CONJUNT DE COL·LECTIVITATS, MÉS O MENYS DIFERENCIADES, QUE NO ES VAN UNIFICAR A PARTIR DELS SEUS PROCESSOS SOCIALS SINO QUE ES VAN MANTENIR SOTA LES ESTRUCTURES DE L'ESTAT PER LA PRESSIÓ DE SISTEMES CADA VEGADA MÉS AUTORITARIS, FINS ARRIBAR AL FRANQUISME.

L'ESTAT CENTRALISTA ESPANYOL NO VA TENIR MAI CAPACITAT MODERNIZADORA I VA SER IMPERMEABLE A LES REFORMES LIBERALS I DEMOCRÀTIQUES. D'AQUÍ LA IMPORTÀNCIA HISTÒRICA DEL REPUBLICANISME, DE L'ANTICLERICALISME, DE L'ANTIMILITARISME, I DE L'ANARQUISME COM A ELEMENTS DE LA CULTURA POLÍTICA DE LES CLASSES TREBALLADORES.

TANMATEIX ES VAN SENTIR VEUS QUE AVANÇAVEN PROPOSTES, COM LA DE PI I MARGALL EN EL SEU LLIBRE : "LAS NACIONALIDADES"

"QUEREMOS LA AUTONOMIA DE LAS PROVÍNCIAS TODAS Y A TODAS CON LIBERTAD PARA ORGANIZARSE COMO LES ACONSEJEN LA

6

RAZÓN Y SUS ESPECIALES CONDICIONES DE VIDA. SOMOS FEDERALES PRECISAMENTE PORQUE ENTENDEMOS QUE LAS DIVERSAS CONDICIONES DE VIDA DE CADA PROVINCIA EXIGEN NO LA UNIFORMIDAD SINO LA VARIEDAD DE SUS INSTITUCIONES(...) LA DIVERSIDAD DE CONDICIONES DE VIDA EXIGE EN LOS PUEBLOS DIVERSIDAD DE LEYES; POR NO PARTIR DE ESTE PRINCIPIO EL RÉGIMEN UNITARIO ES EN ESPAÑA COMO EN TODAS PARTES, PERTURBADOR Y TIRÁNICO" (Cap.XIV, Libro Tercero)

DINS D'AQUEST CONTEXT, UN DELS GRANS EQUÍVOCS ES QUE AQUEST ESTAT AUTORITARI I CENTRALISTA ES VA CONSTRUIR CONTRA UN ALTRE MODEL ALTERNATIU QUE ERA EL CARLISME.AIXÒ VA CONDICIONAR LA POSICIÓ DEL LIBERALISME PROGRESSISTA PER TROBAR UN MODEL PROPI ENTRE AQUESTES DUES ALTERNATIVES. D'ALTRA BANDA EL FRANQUISME VA TRENCAR ELS INTENTS DE LA SEGONA REPÚBLICA EN BUSCAR UN ENCAIX ENTRE CENTRE I PERIFÈRIA I ,PER AIXÒ,QUAN VA ARRIBAR LA TRANSICIÓ AQUEST VA SER UN TEMA PENDENT QUE ENCARA NECESSITA UNA RESPOSTA PLENAMENT SATISFACTÒRIA.

LA CONSTITUCIÓ RECONeix L'EXISTÈNCIA DE REGIONS I NACIONALITATS QUE SENSE CONCRETAR EL CONTINGUT ESTABLEIXEN DIFERÈNCIES. TAMBÉ INCORPORA UN INSTRUMENT COM EL SENAT QUE, COM DEIA, AL FINAL QUEDA I SENSE VIABILITAT NI ESPAI REAL , PERÒ QUE INICIALMENT ÉS RECONEGUT COM UN ESPAI REPRESENTATIU DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES.

L'APOSTA DE LA CONSTRUCCIÓ DE L'ESTAT DE LES AUTONOMIES GENERAVA ALGUNS INTERROGANTS . EL PRIMER ERA QUE TOTES LES PARTS INTENTESSIN BUSCAR EL PROPI ESPAI A TRAVÉS DE LA CONFRONTACIÓ ENTRE ELS VELLs I ELS NOUS NACIONALISMES .AVUI PODEM CONSIDERAR QUE LA CREACIÓ D'ESPAIS PROPIS S'HA FET SENSE GENERAR CONFRONTACIONS IRREVERSIBLES, ENCARA QUE FINS I TOT HI HAGUT GREUGES COMPARATIUS QUE ENCARA SÓN VIUS.

LA SEGONA QÜESTIÓ ES PLANTEJAVA EN TERMES DE SOLIDARITAT I DE REDISTRIBUCIÓ DE RECURSOS QUE, SENSE ESTAR PLENAMENT SATISFETS ,HAN POGUT CREAR UNA MILLOR COHESIÓ DINS DE CADA COMUNITAT I MILLOR EQUILIBRI ENTRE ELS TERRITORIS.I EL TERCER ASPECTE ERA COM ESTABLIR MECANISMES DE GOVERN PEL CONJUNT DE L'ESTAT AUTONÒMIC, UN PROBLEMA COMPLICAT QUE ,MALGRAT TOT, HA ANAT AVANÇANT AMB MOLTES TRAVES, AMB LLUMS I OMBRES, PERÒ TAMBÉ AMB MOLTES POSSIBILITATS D'ACCIÓ COMUNA PER TAL D'IMPULSAR AMB MÉS FORÇA I FER D'AQUEST ESPAI UN ELEMENT DECISIU.

LA NOVA ETAPA QUE S'OBRE HA DE SER CAPAÇ D'EXPLORAR NOVES FÒRMULES I CONSOLIDAR AQUELLES QUE S'HAN COMPROVAT ADEQUADES.AIXÓ SIGNIFICA QUE EL COMÚ I EL SINGULAR, EL GENERAL O ELS FETS DIFERENCIALS, NO TENEN PERQUÈ SER CONTRADICTORIS NI MUTUAMENT EXCLOENTS.TANMATEIX AQUESTA

7

**FILOSOFIA NOMÉS POT TENIR CONSISTÈNCIA SI AL MATEIX TEMPS ES
GENEREN NOVES INSTITUCIONS I NOUS ORGANISMES QUE PERMETIN
AVANÇAR EN ALLÒ QUE ÉS COMÚ I QUE DISPOSIN DE MECANISMES
PER RESOLDRE ELS CONFLICTES I LES DIFERÈNCIES.**

**DEIXEU-ME ACABAR, DONCS, AMB UN DESIG : QUE SI ABANS D'UN
ANY PODEM CELEBRAR LA REFORMA DEL SENAT, US CONVIDARÉ A
TOTES I A TOTS A BARRA LLIURE.**

MOLTES GRÀCIES.

JORDI SOLÉ TURA

28. abril 2004

Universitat de Lleida
A l'atenció de
Faume Barull.

Spero que hauràs rebut
bé el text que he enviat,
retocat i millorat.

Gràcies per tot
Una forta abraçada

J Solé

Fax

C/Pedró de la Creu, 21, àtic
08034.BARCELONA
Tel.Fax 93 280 35 45
Mòbil 629 85 07 94
Correu jorditeresa@inicia.es

973 70 21 55